

**І.М. Кукса, доктор економічних наук, професор, Луганський
національний аграрний університет**

**Л.В. Васюренко, кандидат економічних наук, доцент, Луганський
національний аграрний університет**

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ СТРАТЕГУВАННЯ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ В ГАЛУЗІ СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА

В реаліях сучасної економіки провідна роль належить інноваційній діяльності, яка передбачає впровадження і комерціалізацію передових технологій, освоєння нових ринків, генерування знань і ефективно використання людського капіталу. В статті визначено теоретичні засади стратегування розвитку сільськогосподарської галузі з ключовою інноваційною компонентою потенційної ефективності від її довгострокової реалізації, яка буде відповідати інтересам всіх груп агентів (індивідуальним, суспільним, корпоративним) та національним інтересам.

Ключові слова: стратегування, сільське господарство, інновації, економічна ефективність, економіка знань.

Постанова проблеми. Суттєва залежність національної економіки від сировинних ресурсів, що не володіють великою доданою економічною вартістю, являє собою основну її слабкість, особливо в світлі політичної нестабільності і постійних світових коливань. Дана економічна нестабільність негативно відбилася на більшості економічних і соціальних показників, що серйозним чином загальмувало економічне зростання. Сучасна ситуація настійно диктує терміново виробити стратегію переходу до економіки, заснованої на знаннях та інноваціях, яка могла б стати в майбутньому джерелом стійкого економічного зростання України,

заснованого на розвитку високих технологій, а не на примітивній експлуатації ресурсного потенціалу. Разом з тим, слідування інтенсивному шляху зростання передбачає формування національної інноваційної системи, здатної трансформувати традиційну виробничо орієнтовану економіку в економіку знань.

Незважаючи на наявність Стратегії розвитку сільського господарства на 2015-2020 рр., в Україні відсутня спеціалізована стратегія довгострокового розвитку сільськогосподарської галузі. Це ускладнює подолання інертного курсу і в складних геополітичних і економічних умовах є стратегічною загрозою не тільки для економічної безпеки України, але і для довгострокового економічного і соціального розвитку країни в цілому.

Аналіз останніх досліджень. Теоретична база в області розробки і реалізації стратегій, стратегічного планування і управління представлена в роботах таких вчених як П. Гайдуцький [1], В. Геєць [2], В. Квінт [3], К. Допфер [4], І. Чаффи [5], А. Балдуччи [6], П. Мпанго [7], Р. Новаци [8] та інших.

Загальні питання взаємозв'язку економічного розвитку і природокористування висвітлюються в роботах таких зарубіжних дослідників як А. Сміт, Д. Рікардо, Ж. Хамел [9], М. Портер [10] та інших, так і вітчизняних – В. Чемерис [11], Л. Казьмір [13], С. Давимука [14], М. Федулова, Н. Кухарська [15], Г. Мінцберг [16].

Враховуючи безліч нових технологій, пов'язаних з розвитком новітньої індустріалізації та виникненням економіки знань, і зростаючий конкурентний тиск з боку глобалізації, є підстави вважати, що інноваційні можливості будуть все більш важливими в майбутньому, а тому потребують подальшого дослідження.

Формулювання цілей статті. Мета цього дослідження полягає в обґрунтуванні розуміння, як сільськогосподарські підприємства можуть скористатися інноваційними технологіями, використовуючи елементи

стратегування. Які можливості вони надають і чи можуть ці інноваційні технологічні досягнення закласти основу для поліпшення конкурентної позиції.

Виклад основного матеріалу. Багато експертів економічного розвитку сходяться на думці, що без інновацій в більшості сфер діяльності в Україні не може бути стійкої динаміки зростання. Як було сказано раніше, сільське господарство є системоутворюючою галуззю економіки країни. Підприємства сільськогосподарської галузі повинні акумулювати новітні технології, висококваліфіковані трудові ресурси, здійснювати інноваційний процес, створювати додану вартість для галузі та економіки в цілому. Тому сільське господарство - ключова, з точки зору не тільки інновацій, але також і економічної безпеки.

Формування та стимулювання інноваційної діяльності на підприємствах сільськогосподарської галузі є важливою темою сучасного сьогодення. У міру розкриття якої, по-перше, необхідно розглядати роль різних внутрішньо організаційних непередбачених обставин, які впливають на ефективність інновацій; по-друге, визначати декілька відповідних методів управління, які відіграють важливу роль для успіху інновацій; по-третє, обговорювати різні способи успішного використання знань клієнтів в інноваційній діяльності; по-четверте, аналізувати роль керівництва в інноваційних проектах; по-п'яте, описувати важливість спільних партнерських відносин для успіху інновацій. Тому, виявляються різні інноваційні переваги, щоб організації могли розставляти пріоритети між різними результатами інновацій. У той же час, управління як успішною, так і ресурсною інноваційною діяльністю являє собою складне завдання в тому сенсі, що необхідно враховувати ряд внутрішньо організаційних параметрів для забезпечення успіху інновацій поряд з організаційною ефективністю. В результаті виникає необхідність розглядати інновації як процес управління в контексті організації. Для цього необхідно розуміти стратегії, а також моделі взаємодії і поведінки, які представляють організацію. Для великих

сільськогосподарських підприємств важливі зв'язки з екосистемами, які представляють собою сукупність стартапів, університетів, дослідницьких інститутів та інших організацій, які об'єднані для роботи над проривними інноваціями. Це особливо актуально для підприємств галузі сільського господарства, так як продукція цієї галузі відрізняється високою науковістю і великими витратами на розробку нової продукції. А також в умовах прискорення технічного розвитку, підприємствам галузі необхідно використовувати найновіші розробки, інакше продукція цих підприємств стає неконкурентоспроможною.

Основними вузькими місцями сільськогосподарської галузі в цілому є: - у системі управління відсутні компетенції з управління ланцюжком поставок і розвитку постачальників, вибудовування нових коопераційних зв'язків на довгостроковій і партнерській основі, що не дозволило створити сучасну ефективну модель галузі; - відчувається недостатній масштаб внутрішнього ринку; - не розглядаються можливості підвищення конкурентоспроможності вітчизняних підприємств за рахунок вдосконалення і розробки (розвитку) виробничих технологій; - низька ефективність поточної моделі галузі. Галузь представлена неефективними і низькопродуктивними інтегрованими структурами, при цьому розвинена система вітчизняних постачальників відсутня, виробники не вбудовані в міжнародний поділ праці і орієнтовані тільки на внутрішній ринок. Присутня обмеженість фінансових ресурсів держави; - ослаблення позицій в науково - технічному і технологічному забезпеченні галузі, дефіцит кваліфікованих кадрів: недостатній для випуску конкурентоспроможної продукції; відсутність дієвих механізмів впровадження інновацій і результатів інтелектуальної діяльності, втрата інженерних і наукових шкіл. При тому, що інновації є ключовим фактором економічного зростання як для країн, так і для підприємств.

В даний час відбувається безліч процесів бурхливих економічних і соціальних перетворень, що зачіпають багато країн світу і використовуючи

цей досвід, можна стверджувати, що економічний і соціальний процес трансформації — «цей процес включає в себе перехід до суспільства, заснованого на промисловості або послугах з високим відсотком вкладу у ВВП» [7,17]. Це визначення може бути доповнено в ході розгляду феномена соціально-економічних перетворень, що по суті є процесом переходу від переважно індустріальної господарської діяльності до суспільства, орієнтованого на інноваційну економіку. Тому сільськогосподарська галузь повинна стати складовою компонентою інноваційної трансформації національної економіки задля ефективного існування у сучасному просторі глобалізаційних викликів. Цей процес супроводжується соціальними і політичними змінами, спрямованими на збільшення мобільності робочої сили та інших ресурсів, що сприяє взаємному обміну знаннями з метою підвищення добробуту населення. Також виділяють найбільш значущі характеристики процесу трансформації відповідно до наступних факторів [13]:

нестабільність: етап трансформації характеризується нестабільністю, оскільки всі старі економічні стандарти і закони радикально змінюються, що створює нестійкий стан в економіці;

нелінійний тренд: оскільки процес трансформації являє собою якісний стрибок в економіці і суспільстві, він не пов'язаний з лінійною траєкторією розвитку ситуації. Це передбачає відхід від традиційного напрямку і демонструє нерівність еволюційного процесу;

перехідність: це стадія, в якій скасовуються старі структури і виникає конфлікт між існуючими і новими системами. Стара система чинить опір змінам на всіх рівнях;

глобальність: економіка знань відкриває шлях до змін не тільки на місцевому, а й на глобальному рівні, а також встановлює новий тип розвитку, пов'язаний з діяльністю на міжнародній арені. Це обумовлено тим, що економіка знань є синаптичною економікою, тобто комплексом господарських зв'язків найвищого порядку.

Вплив світових і регіональних тенденцій, стрімке зростання економічної активності породили підвищений інтерес з боку різних компаній, галузей і держав до стратегування. Завдяки процесам глобалізації система стратегій набула складнішої структури, стали з'являтися нові ієрархічні рівні [3] (Рис.1).

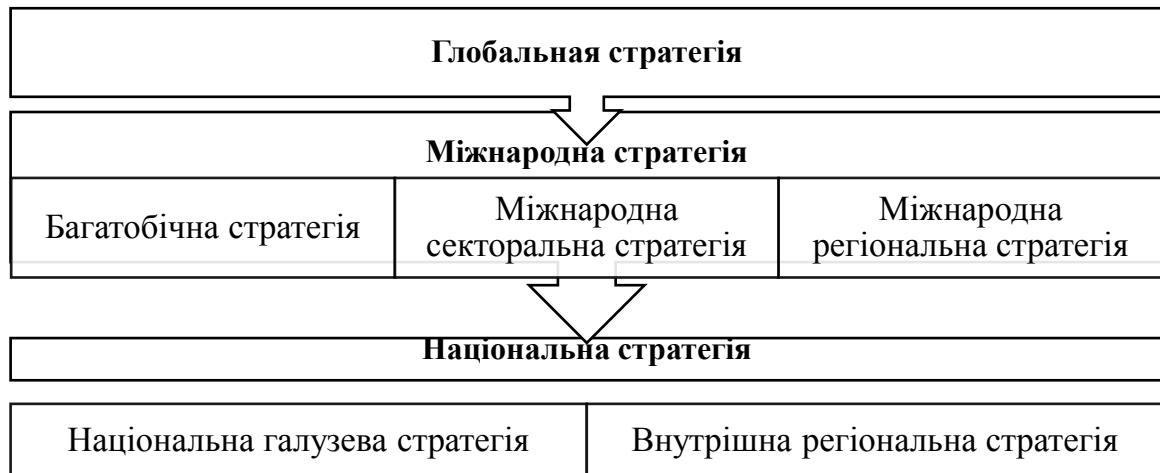

Рис.1. Ієрархія сучасної системи стратегування [3]

Систему стратегій можна визначити як сукупність ієрархічних рівнів різного роду стратегій в залежності від глобальності їх цілей. Виділяють наступні рівні системи стратегій: глобальна стратегія, міжнародна стратегія (існує три виміри: багатостороння, міжнародна секторна і регіональна стратегія), національна стратегія (національна секторальна або галузева і регіональна або внутрішня стратегія [3]. Стратегу необхідно розуміти майбутній вектор економічного і соціального розвитку, умови, в яких опиниться об'єкт стратегування, отже, перед розробкою стратегії необхідно звернутися до існуючих прогнозів. Аналіз таких прогнозів і прогнозування майбутніх умов дозволяє врахувати більшу кількість факторів, тенденцій і закономірностей, і веде до підвищення ефективності розробки і подальшої реалізації стратегії.

Деякі науковці визначають знання в змісті економіки знань як сукупність класифікованих даних в рамках конкретного інституційного контексту, пов'язаного з використанням високих технологій, причому ефективність їх використання в економічній сфері залежить від того,

наскільки широко вони поширені в організації і в суспільстві. Це визначення може бути виражено в наступному рівнянні [8]:

$$K = [I + T + C] * S, \quad (1)$$

де: (K) — знання; (I) — інформація; (T) — технологія; (C) — контекст; (S) — обмін (Sharing).

Розробка стратегії сільськогосподарської галузі передбачає послідовне виконання ряду етапів (Рис.2).

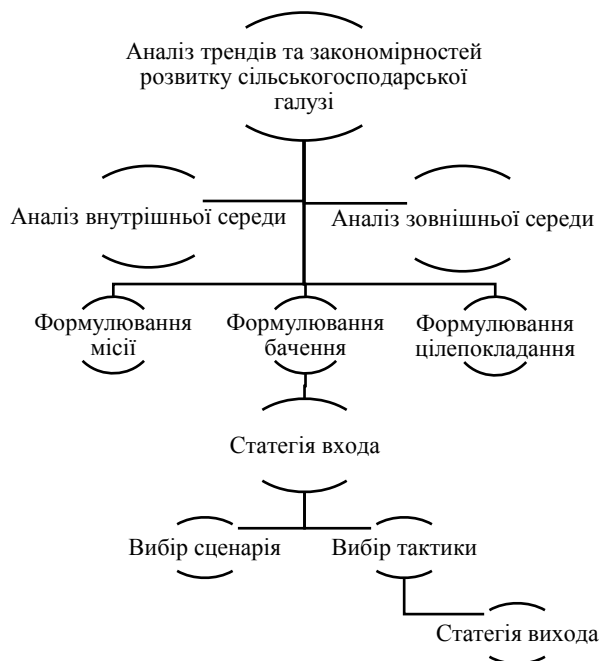

Рис. 2. Архітектура основних засад стратегування сільськогосподарської галузі [3, 12]

Починати розробку стратегії сільськогосподарської галузі слід з аналізу світових і регіональних трендів. Даний аналіз дозволить виявити значущі тенденції і закономірності, які вже впливають на сільськогосподарську галузь або здатні вплинути на її розвиток в довгостроковій перспективі. Прогнозування стратегічного бачення майбутнього, в якому опиниться об'єкт стратегування, є необхідною умовою для його успішного розвитку. З іншого боку, одним із завдань стратега є трансформація невизначеності майбутнього в систему, яка дозволить об'єкту досягти довгострокового успіху [10]. Далі слід провести аналіз зовнішнього і внутрішнього середовища, а також виявити індивідуальні та

суспільні цінності та інтереси. Аналіз зовнішнього і внутрішнього середовища об'єкта стратегування подібний аналізу сильних (strengths) і слабких сторін (weaknesses), можливостей (opportunities) і загроз (threats) SWOT-аналізу. Однак, з точки зору стратегічного бачення, необхідно проводити такий аналіз починаючи з зовнішнього середовища об'єкта стратегування, а саме з виявлення та оцінки можливостей і загроз⁶⁵. Такий порядок аналізу дозволяє більш ефективно підготуватися до потенційних загроз, осмислити і використовувати потенційні можливості, а також адаптувати об'єкт стратегування до потенційних змін. Тільки після цього розглядаються сильні і слабкі сторони, які відносяться до внутрішнього середовища об'єкта стратегування [3]. Визначивши стратегічні можливості, стратегу важливо вибрати підхід подальшої розробки майбутньої стратегії. Як правило, виділяється три підхода [15]:

1) Стратегія нових горизонтів, що передбачає реалізацію інноваційних стратегічних можливостей і веде до радикальної зміни активності об'єкта;

2) Стратегія поліпшення, яка передбачає системний підхід до об'єкта стратегування і спрямований на вдосконалення його вже існуючих підсистем;

3) Стратегія суміщення, коли разом з реалізацією інноваційних стратегічних можливостей також відбувається підвищення ефективності поточних підсистем об'єкта за рахунок вже наявних технологій.

Важливо відзначити, що найбільша ефективність досягається при розробці і реалізації стратегій нових горизонтів. Важливість цінностей та інтересів часто недооцінюється. Нерідко розробники стратегій враховують тільки індивідуальні цінності та інтереси замовника, упускаючи громадські, що може істотно знижувати не тільки ефективність її реалізації, а й довіру з боку громадськості. При розробці та реалізації стратегії розвитку сільськогосподарської галузі суспільні цінності та інтереси відіграють особливу роль, так як продовольчі ресурси є основою життя і діяльності

населення країни [3]. Наступним етапом розробки стратегії є формулювання місії. Формулювання місії є ключовим етапом у розробці стратегій, в тому числі стратегії сільськогосподарської галузі, вона задає основний орієнтир у всіх її наступних кроках і пов'язаних з ними документів. Під формулюванням місії прийнято розуміти процес, що відображається в першому практичному документі, створюваному в результаті сканування, аналізу і прогнозів зовнішньої і внутрішньої середовища. Місія обов'язково повинна містити в собі такі взаємопов'язані компоненти як цінності та інтереси (індивідуальні, громадські, корпоративні, національні). Для коректної розробки місії стратегії розвитку галузі стратег повинен пам'ятати, що місія - найпростіший і найбільш прямий спосіб спілкування між суб'єктами стратегії[11]. Наступною після місії необхідною частиною розробки стратегії галузі є формулювання бачення. На відміну від місії, бачення орієнтоване не тільки на зовнішній, але і на внутрішній світ. У процесі формулювання бачення визначаються ідеологія, принципи та стратегічні пріоритети (підкріплені конкурентними перевагами). Крім цього, стратегічні пріоритети мають найвище і визначальне значення в процесі вибору цілей і завдань об'єкта стратегії. Далі необхідно провести аналіз стратегічних пріоритетів на наявність конкурентних переваг, це дозволить розділити стратегічні пріоритети на практичні і непрактичні. Якщо в рамках одного стратегічного пріоритету передбачається наявність конкурентної переваги, і вона дійсно присутня, то даний пріоритет є практичним і його досягнення можливе. Якщо ж в рамках певного стратегічного пріоритету передбачається наявність будь-якої конкурентної переваги, але за фактом воно відсутнє, то має місце кілька варіантів: або дана конкурентна перевага створюється або купується, або даний пріоритет відкладається на деякий термін, або, в разі неможливості заповнити нестачу даної конкурентної переваги, даний пріоритет не розглядається взагалі. Важливо підкреслити, що придбання конкурентних переваг для досягнення тих чи інших пріоритетів зазвичай є дорогим і займає певний час, а так як

найважливішим правилом стратегії є економія часу, то стратегу необхідно оцінити користь від цієї операції і користь від використання альтернативних стратегічних пріоритетів, які вже підкріплені наявними конкурентними перевагами. З точки зору стратегії, цілепокладання є якісною характеристикою, яка передбачає деталізацію певних раніше стратегічних пріоритетів і систематизацію інших цілей об'єкта стратегування. Цілепокладання дозволяє описати умови, в яких виявиться об'єкт стратегування в результаті реалізації стратегії [10]. Після визначення місії, бачення, цілей і завдань, важливим є розрахунок і вибір стратегічних сценаріїв. Під стратегічним сценарієм передбачається набір послідовних подій, при яких формуються майбутні умови об'єкта стратегування, а також впливають на результат прийнятої стратегії. Заключним етапом розробки кінцевого документа стратегії є формулювання стратегії входу, стратегічного плану та стратегії виходу. Стратегія входу - це стратегія, спрямована на аналіз, облік і оцінку середовища впровадження основної частини стратегії і націлена на її успішну реалізацію. В результаті проведеного аналізу і на його основі, відбувається розвиток системи стратегічної мотивації, максимально адаптованої до середовища, в якій буде реалізована стратегія. Крім цього встановлюється система стратегічного моніторингу та контролю [12]. Досконало побудована стратегія входу гарантує успішне впровадження основної частини стратегії. Важливо адекватно оцінювати свої можливості, так як переоцінка або недооцінка може кардинально вплинути на успішність стратегії, в тому числі стратегії сільськогосподарської галузі, в цілому. Найважливішою функцією стратегії виходу є подолання виниклих перешкод і економічних, стратегічних, політичних та інших труднощів, що не дозволяють здійснити вихід [15]. Крім процесу розробки стратегії розвитку сільськогосподарської галузі, необхідно забезпечити і її ефективну і послідовну реалізацію. Для цього необхідно стратегічне управління, під яким можна розуміти процес формування і функціонування системи стратегічного управління, який

забезпечує розробку і довгострокову реалізацію стратегії, а також її доктрини, відповідно до містяться в них. елементами, а саме: місією, пріоритетами, цілями і завданнями, які сприяють створенню або примноженню фундаментальної цінності об'єкта стратегування [14, 16].

Розробляючи концепцію стратегії сільськогосподарської галузі важливо визначити потенційну ефективність від її довгострокової реалізації, описати і оцінити потенційні ефекти. При формулюванні концепції стратегічних пріоритетів в умовах обмежених матеріальних, фінансових або тимчасових умовах стратегу важливо розуміти які зі стратегічних пріоритетів принесуть найбільшу вигоду в довгостроковій перспективі при їх реалізації. Проаналізувавши наявні методичні підходи, пропонуємо використовувати методику первинної оцінки економічної ефективності, яка складається з двох основних етапів [15]:

1. Розробка стратегічних пріоритетів розвитку сільськогосподарської галузі (проведення аналізу стратегічних можливостей та загроз, сильних та слабких сторін; формулювання стратегічних пріоритетів розвитку галузі; аналіз стратегічних пріоритетів на наявність конкурентних переваг);
2. Первинна оцінка економічної ефективності стратегічних пріоритетів розвитку сільськогосподарської галузі (формування потенційного ефекту від реалізації кожного стратегічного пріоритету; вибір кінцевої мети і формування набору основних та додаткових змінних для моделювання; проведення первинної оцінки потенціальних ефектів від реалізації стратегічних пріоритетів; підсумовування результатів первинної оцінки стратегічних пріоритетів).

Висновки. В результаті необхідно підсумувати, що при розробці стратегії інноваційного розвитку сільськогосподарської галузі доцільна діагностика системного інноваційного профілю галузі локального інноваційного простору (макрозони), відбір потенційних партнерів з інноваційної взаємодії. Важливим моментом є вибудовування взаємин з

спорідненими галузями з сильними інноваційними параметрами для загальної якості інноваційного простору макрозони. При цьому аналіз інноваційних профілів регіонів не виключає необхідність деталізації та аналізу приватних показників інноваційних умов і результативності, які конкретизують і формують варіанти потенційного співробітництва за певними напрямками, за якими партнер має переваги в інноваційній сфері.

Підкреслимо необхідність активізації інноваційної динаміки сільськогосподарської галузі для досягнення цілей соціально-економічного розвитку територій, що реалізуються за рахунок вибудовування ефективної системи стратегічного планування, розробки плану реалізації, коректної системи напрямів і заходів, об'єктивних індикаторів просування в економіці.

Список використаних джерел:

1. Гайдуцький П. І. Незалежна економіка України. К., ТОВ «Інформаційні системи», 2014. 528 с.
2. Геєць В. М. Особливості взаємозв'язку економічних та політичних трансформацій на шляху до реконструктивного розвитку економіки України. Економіка України. 2017. № 10. С. 3–17.
3. Kvint V. Strategy for the Global Market: Theory and Practical Applications. – Routledge, 2015.
4. Dopfer K. Micro – Meso – Macro / K. Dopfer, J. Foster, J. Potts. Journal of Evolutionary Economics. 2004. Vol. 14, No, 3. С. 263-279.
5. Chaffee, E.E. Three models of strategy, Academy of Management Review, 10(1), 1985. – P. 89-98.
6. Balducci A. Le nuove politiche della governance urbana. In Territorio. 2000. № 13. P. 5-15.
7. Mpango P. Socio-Economic Transformation for Poverty Reduction: Eight Key Messages for Unlocking Tanzania's Potential. REPOA Brief Number 37. 2013. 4 P.
8. Nowacki R., Bachnik K. Innovations within knowledge management. Journal of Business Research. 2016. Vol. 69. Issue. 5. P. 1577–1581.

9. Hamel G., Prahalad K. Competing for the Future. Creating tomorrow's markets. Translated from English. M.: Olimp-Business. 2002.

10. Porter M.E. Competitive advantage: Creating and sustaining superior performance. – Simon and Schuster, 2008

11. Чемерис В. А., Казьмір Л.П. Концептуальні засади стратегування інноваційного розвитку сільських територій на регіональному рівні. Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України. 2018. Випуск 4. С. 79-84.

12. Чемерис В. А. Програмно-проектний підхід стратегічного розвитку сільських територій регіону. Науковий вісник НЛТУ України: зб. наук. тех. праць. 2013. Вип. 23. С. 332-338.

13. Kazmir, P. H., Stupen, M. H., & Kazmir, L. P. (2011). Kontseptual'ni zasady modernizatsiyi systemy upravlinnya rozvytkom sil's'kykh terytoriy [Conceptual bases of modernization of the management system for the development of rural areas]. In Sotsial'no-ekonomichni problemy suchasnoho periodu Ukrayiny [Socio-Economic Problems of the Modern Period of Ukraine]: Vol. 92(6). Suchasni problemy rozvytku sil's'kykh terytoriy [Modern problems of development of rural areas] (pp. 81-90). [in Ukrainian].

14. Давимука С. А., Федулова Л. І. Теоретико-методологічний дискурс сучасного регіонального інноваційного розвитку. Регіональна економіка. 2018. № 1. С. 5-16

15. Кухарская Н. А. Стратегирование социальноэкономического развития региона как новый подход к разработке и реализации стратегий регионального развития. Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України. 2014. Вип. 3(107). Регіональна політика в Україні: сучасний стан та шляхи активізації. С. 22-28.

16. Мінцберг Г. Зліт і падіння стратегічного планування. К., 2008. 412 с

17. World Population Prospects 2019. [Електронний ресурс]. Режим
доступа URL: 176

https://population.un.org/wpp/Publications/Files/WPP2019_PressRelease_EN.pdf

References:

1. Haidutskyi P. I. NeZalezhna ekonomika Ukrainy / P. I. Haidutskyi. K. : TOV «Informatsiini systemy», 2014. 528 s. [in Ukrainian].
2. Heiets V. M. Osoblyvosti vzaiemozviazku ekonomichnykh ta politychnykh transformatsii na shliakhu do rekonstruktyvnoho rozvytku ekonomiky Ukrainy. Ekonomika Ukrainy. 2017. № 10. S. 3–17. [in Ukrainian].
3. Kvint V. Strategy for the Global Market: Theory and Practical Applications. Routledge, 2015.
4. Dopfer K. Micro – Meso – Macro. K. Dopfer, J. Foster, J. Potts. Journal of Evolutionary Economics. 2004. Vol. 14, No, 3. C. 263-279.
5. Chaffee, E.E. Three models of strategy. Academy of Management Review, 10(1), 1985. P. 89-98.
6. Balducci A. Le nuove politiche della governance urbana. In Territorio. 2000. № 13. P. 5-15.
7. Mpango P. Socio-Economic Transformation for Poverty Reduction: Eight Key Messages for Unlocking Tanzania's Potential. REPOA Brief Number 37. 2013. 4 P.
8. Nowacki R., Bachnik K. Innovations within knowledge management. Journal of Business Research. 2016. Vol. 69. Issue. 5. P. 1577–1581.
9. Hamel G., Prahalad K. Competing for the Future. Creating tomorrow's markets. Translated from English. M.: Olimp-Business. 2002.
10. Porter M.E. Competitive advantage: Creating and sustaining superior performance. Simon and Schuster. 2008.
11. Chemerys V., Kazmir L. (2018). Conceptual basics of rural areas innovation development strategizing at regional level. Socio- economic problems of the modern period of ukraine. Vol. 4 (pp. 79-84). [in Ukrainian].
12. Chemerys, V. A. (2013). Prohramno-proektnyy pidkhid stratehichnoho rozvytku sil's'kykh terytoriy rehionu [Program-project approach of strategic

development of rural areas of the region]. In Naukovyy visnyk NLTU Ukrayiny [Scientific Bulletin of National Forestry University of Ukraine]: Vol. 23 (pp. 332-338). [in Ukrainian].

13. Kazmir, P. H., Stupen, M. H., & Kazmir, L. P. (2011). Kontseptual'ni zasady modernizatsiyi systemy upravlinnya rozvytkom sil's'kykh terytoriy [Conceptual bases of modernization of the management system for the development of rural areas]. In Sotsial'no-ekonomichni problemy suchasnoho periodu Ukrayiny [Socio-Economic Problems of the Modern Period of Ukraine]: Vol. 92(6). Suchasni problemy rozvytku sil's'kykh terytoriy [Modern problems of development of rural areas] (pp. 81-90). [in Ukrainian].

14. Davymuka, S. A., & Fedulova, L. I. (2018). Teoretyko-metodolohichnyy dyskurs suchasnoho rehional'noho innovatsiynoho rozvytku [Theoretical and Methodological Discourse of Modern Regional Innovation Development]. Rehional'na ekonomika – Regional Economy, 1, 5-16. [in Ukrainian].

15. Kukharskaya, N. A. (2014). Strategirovaniye sotsial'no-ekonomicheskogo razvitiya regiona kak novyy podkhod k razrabotke i realizatsii strategiy regional'nogo razvitiya [Strategizing the socio-economic development of the region as a new approach to the development and implementation of regional development strategies]. In Sotsial'no-ekonomichni problemy suchasnoho periodu Ukrayiny [Socio-Economic Problems of the Modern Period of Ukraine]: Vol. 107(3). Rehional'na polityka v Ukrayini: suchasnyy stan ta shlyakhy aktyvizatsiyi [Regional policy in Ukraine: current situation and ways of activation] (pp. 22-28). [in Ukrainian].

16. Mintzberg, H. (2008). Zlit i padinnya stratehichnoho planuvannya [The rise and the fall of strategic planning]. Kyiv. [in Ukrainian].

17. World Population Prospects 2019. URL: 176
https://population.un.org/wpp/Publications/Files/WPP2019_PressRelease_EN.pdf

Аннотация.

И.Н. Кукса, Л.В. Васюренко. Теоретические основы стратегирования инновационного развития в области сельского хозяйства. В реалиях современной экономики ведущая роль принадлежит инновационной деятельности, которая предполагает внедрение и коммерциализацию передовых технологий, освоение новых рынков, генерирование знаний и эффективное использование человеческого капитала. В статье определены теоретические основы стратегирования развития сельскохозяйственной отрасли с ключевой инновационной компонентой потенциальной эффективности от ее долгосрочной реализации, которая будет отвечать интересам всех групп агентов (индивидуальным, общественным, корпоративным) и национальным интересам.

Ключевые слова: стратегирование, сельское хозяйство, инновации, экономическая эффективность, экономика знаний.

Annotation.

I. N. Kuksa, L. V. Vasyurenko. Theoretical foundations of innovative development strategy in the field of agriculture.

Subject. Despite the existence of an agricultural development strategy for 2015-2020, there is no specialized strategy for long-term development of the agricultural sector in Ukraine. This makes it difficult to overcome the inert course and in difficult geopolitical and economic conditions is a strategic threat not only to the economic security of Ukraine, but also to the long-term economic and social development of the country as a whole.

In the realities of the modern economy, the leading role belongs to innovation, which involves the introduction and commercialization of advanced technologies, the development of new markets, the generation of knowledge and the effective use of human capital. The article defines the theoretical basis for strategizing the development of the agricultural industry with a key innovation

component of the potential effectiveness of its long-term implementation, which will meet the interests of all groups of agents (individual, public, corporate) and national interests.

The aim of this study is to justify an understanding of how agricultural enterprises can benefit from innovative technologies using strategic elements. What opportunities do they provide and can these innovative technological advances lay the groundwork for improving our competitive position.

Results of work. We propose to use the methodology of primary assessment of economic efficiency, which consists of two main stages: development of strategic priorities for the development of the agricultural sector (analysis of strategic opportunities and threats, strengths and weaknesses; formulation of strategic priorities for the development of the industry; analysis of strategic priorities for the presence of competitive advantages); primary assessment of the economic efficiency of strategic priorities for the development of the agricultural sector (formation of the potential effect of the implementation of each strategic priority; selection of the final goal and formation of a set of Main and additional variables for modeling; conducting a primary assessment of the potential effects of the implementation of strategic priorities; summing up the results of the primary assessment of strategic priorities).

Conclusions. As a result, it is necessary to summarize that when developing a strategy for innovative development of the agricultural sector, it is advisable to diagnose the systemic innovation profile of the local innovation space (macrozone) industry, and select potential partners for innovation interaction. An important point is to build relationships with related industries with strong innovation parameters for the overall quality of the macrozone innovation space.

Keywords: strategizing, agriculture, innovation, economic efficiency, knowledge economy.